

Téereb Daaniyel — Téeméeri benn téeméer ak fukk ak juróom ñett fanéel ak juróom ñaar

Artu yonent bu Yérusalem: Nataalu xew-xewu jamono ju mujj gi ci melokaanu misaal

Jeff Pippenger
2024-03-05

Ñaari at yaakaar yu ñaareel ak benni att yi nekk ci diggante atum 63 ba atum 70, yi góor ga doon “wëccéeku ci mbedd yi ci Yerusalem, di yégle musiba yi wara dal ci dëkk ba” waxoon, dañu leen won ci misaal ci waxtaan wu artu gi ñu joxoon Yerusalem di ñetti at ak genn-wàll, njëkk ci liggéeyu Kirist, te gannaaw ga itam ñetti at ak genn-wàll ci liggéeyu taalibey ya. Mbind yi weesu yi waxoon nañu ba noppi ne yàquteb Yerusalem manoon na am ca bant ba, walla gannaaw gi ci sànni Setefan ay doj; waaye muñug Yàlla gu yàgg taxul ba Mu yégle ay àtteem ci kaw dëkk ba ak nit ña.

«Te ku ci doon dal, dina ko màbb ba mu mel ni pënd bu set.» Nit ñi bañoon Kirist dañu bëggoon a gis seen dëkk ak seen réew ñu yàq ko. Seen ndam dina damm, te tasaaroo ni pënd mi ngelaw di wër. Te lan moo yàq Yawut yi? Moo doon doj wi ñu ko war a tabaxoon ci kaw, te moo leen di woon seen kaaraange. Moo doon yiwug Yàlla bi ñu xeeb, njubte gi ñu xeebal, yërmande gi ñu jéggi. Nit ñi taxaw ci bëgg-bàyyi Yàlla, te lépp lu waroon a nekk seen muc turned na ci seen alkande. Lépp lu Yàlla dogaloon ngir dund, ñu gis ne mooy dee. Ci Yawut yi daajale Kirist ci bant bi, yàqug Yerusalem dafa ci nekk. Deret ji tuuruwoon ca Kalwaari moo doon weesu wi leen suuxal ba ci alkande ngir addina sii ak ngir addina di ñëw. Noonu la muy doon itam ca bés bu mag bu mujj ba, bu àtte dee dal ci ñi bañ yéene Yàlla. Kirist, doj wi leen di weddi, dina feeñ ci ñoom noonu ni tund bu fay. Mëndug kanamam, gi di dund ci ñi jub, dina nekk ci ñi bon safara su rey. Ndax mbëggeel mi ñu bañ, ak yéene gi ñu xeeb, bàkkaarkat bi dina alkande.»

“Ci misaal yu bare ak artu yu ñëw ay yoon yu bari, Yeesu wone na li di jëfandikoo ci Yawut yi bu ñu bàyyi Doom Yàlla bi. Ci wax yii moo doon wax ak ñépp ci jamono ju nekk yi refusé ko ngir nangul ko ni seen Njotkat. Artu bu nekk mooy seen. Kër Yàlla ga ñu sosal, doom ju déggadiul, beykat yu fenn, tabaxkat yu xeeb, am nañu seen niroo ci dundug bépp bàkkaarkat. Su ko gëstuul te tuub, mbugal mi ñu doon misaalal dina nekk moom.” The Desire of Ages, 600.

Juroomi juróom-ñaari at miy góor ga seedeel Yerusalem, séddoo na ci njëkk a wër dëkk ba ñaari wàll yu tolloo, ku nekk di junni ak ñaar téeméer ak juróom-benn-fukk fan ak juróom-benn-fukk. Juroomi at yooyu dafa doon mel ni yàqute Yerusalem, te juroomi at yu Kirist ak taalibe yi jëfe liggéeyu seen ndawtéef itam dafa doon tegtal njàlbéenu yàqute Yerusalem, te Yeesu mas naa melal mujje gi ak njàlbéen gi. Juroomi at yooyu itam dañu leen misaal ci “juróomi jamono” yi jëm ci nguur gu bëj-gànnar, ga ñu séddoo woon ñaari wàll yu tolloo, ku nekk di junni ak ñaar téeméer ak juróom-benn-fukk at.

Bu Room bu bees biyar di jëfandikoo waxtu nettali Room bu ñuul ak Room bu paap ci di dóor te di waññi Yerusaleem bu dëgg ak Yerusaleem bu xel, te bu Room bu bees delloo itam ñaari nettali ñaari jamono yi ñu waaree ci artu nit ka nekk ci atum 63 ba ci atum 70, te bu Room bu bees delloo nettali bi ñu tegtaloon ci ñaari jamono yi Kirist ak taalibe yi doon dugg ak génn Yerusaleem diirub ñetti at ak genn-wàll, kon ñaari jamono yu wuute dinañu feeñ, doonte ci fan yu mujj yi, “waxtu amatul.”

Mujju ñaari jamono yooyu mooy ñaar-fukk ak ñaari weer yu misaal yi, yi Rom bu bees di matal ci seen mujje, teg-bu-mujj gu ñuy fitnaal ñi gëm ñi sell, bu gaaw-gaw samaa alxuraan bi ci fanub Dibéer bu di ñëw léegi jëlalee xar ba mu reyoon. Ñaar-fukk ak ñaari weer yooyu yu misaal mooy ñaareelu jamono ci ñaari jamono yi, te mooy jamono ji àtteb saytu bi ñuy doxal ci Rom bu bees. Jamono jooju, àtteb seetlu bi ci kaw ñiy dund ci Adventism bu Laodise mooy ko jiitu.

Góor gi jébbal mboolem artu bi ci Yerusaleem gu dëgg gi dee na ci wër-wëru Tituus. Deewul ci yàqub bi, waaye ci biir wër-wëru bi jiitu woon yàqub bi, ndax benn Kiristaan kenn deewu ci yàqubub Yerusaleem.

“Diir juróom-ñaari at, am na nit ku saxoon di yéeg ak di wàcc ci mbedd yi ci Yerusaleem, di yégle ay musiba yu war a dikk ci dëkk ba. Bëccëg ak guddi mu daan jàng ci anam gu yées téey gi: ‘Baat bu jóge penku! baat bu jóge sowu! baat bu jóge ci ñeenti ngelaw yi! baat bu jëm ci Yerusaleem ak ci kër Yàlla gi! baat bu jëm ci gor-góom yi ak jigéen-ji kër yi! baat bu jëm ci xeet wi bépp!’ —Ibid. Bind bu doy waaru bii, téj nañu ko te dóor ko ay yar; waaye genn ngàññu génnagul ci ay bëñam. Ci xaste ak toroxte, li mu tontu rekk mooy: ‘Musiba, musiba ci Yerusaleem!’ ‘musiba, musiba ci way dëkkam ya!’ Yuuxam waare bi taxawul ba keroom ba rey ko ci wër gu mu waxoon lu jiitu.” The Great Controversy, 29, 30.

Góor gi dee na ci wër gu njëkk ga, waaye du ci yàqub gu mujj ga, te yàqub gu mujj ga dafay tegtal jeexital àtteb Yàlla ak juróom-ñaari musiba yu mujj yi. Kon nag, góor googu mooy ndawtalub yégle biy wax ne ñu génn Yerusaleem ci biir wër gu njëkk ga. Gannaaw loolu, Kiristaan yi daw nañu, te ci ñetti at ak genn-wàll gu njëkk gi, góor googu mooy ndawtalub ab mbooloo buy dul dee ci Yerusaleem, te ci ñetti at ak genn-wàll gu ñaareel gi, mooy ndawtalub Kiristaan yu mujj yi di dee bala jeexital àtteb Yàlla. Ci njëkk jamono ji, dafay xamle ñaar-fukk ak ñeent junni; te ci ñetti at ak genn-wàll gu ñaareel gi, mooy tegtal mbooloo mu bare mi di dee ci biir jamono jooju ñaareel.

Bataaxalu góor ga bi bindoon na ko taariixkat bi, te ñu feeñal ko ci juróom-benn baat. Bi ñu ko tējje woon ci mujj, yenn saarayam bi juróombenn ak mujj mooy “alaas, ilaas” ci Yerusaleem ak dëkkandoom. “Baat” bu njëkk bi ñu bind mooy “baat bu jógé penku,” te saarayam bu mujj mooy “alaas.” Mbiri saarayam bi njëkk ak mbiri saarayam bi mujj, ñooy misaal bu ci Biibël buy tegtal Lislām, ndaxte Lislām mooy doom yi “penku” ci Biibël, te ñu leen di feeñalale ci “ngélawlu penku.” Ñaari yoon yi ñu wax baat bi “alaas” ci saarayam bu mujj, dafay weddi jeexug Babbiloon bu Jamono, bi buur yi ci suuf di yuuxu ñetti yoon naan: “Alaas, ilaas, dëkk bu réy boobu.” Baatu gereg bi ñu tekki ne “alaas” ci ñetti aaya yi nekk ci Peeñug Yowaana saar fukki ak juróom-ñett, ñu ko tekki ne “alaas” ci saar juróom-ñaar, aaya fukk ak ñett.

Noonu ma xool, dëgg malaaka buy naaw ci digg asamaan, mu wax ak baat bu kawe ne: “Tiis, tiis, tiis ngir waa suuf, ndax yeneen baat yi ci trompëtu ñetti malaaka yi des nañu ngir wol!”

Peeñu Yàlla 8:13.

Yëgleg nit ku góor gi wax ne “wóoy, wóoy,” dafa tegu ci ñetti jëfandikoo yi ñett waaye yooyu, ndaxte mbooleem ay cër yu Waaye bi njëkk ak mbooleem ay cër yu Waaye bi ñaareel, “rëdd ci kaw rëdd,” dañuy melal ay cër yu Waaye bi ñetteel, ni noonu it ñetti waxi “alas, alas” yu buur yi ci kaw suuf bi wax ci saar ñaari fukk ak juróom ñett, di tekki Waaye bi ñetteel, ni ko Waaye bi njëkk ak Waaye bi ñaareel samp. Njëlbeén ak mujju xebaraar góor ga dafay melal xebaraar Islaam bu Waaye bi ñetteel.

Jëfandikoo bu njëkk ci ay waxam mooy baat gu jóge “penku,” te “penku” mooy màndarga Islaam, waaye itam mooy melokaanu malaakam màndarga bi di jóg ci penku.

Gannaaw loolu, gis naa ñeenti malaaka yu taxaw ca ñeenti xëtu suuf, yépp taxaw ngir téye ñeenti ngelawi suuf si, ba ngelaw du wol ci suuf si, mbaa ci géeg gi, mbaa ci benn garab. Te gis naa beneen malaaka mu jóge ca penku, yor màndargu Yàlla ju dund; mu woo ak baat bu kawe ñeenti malaaka yi, ñoom ñiñu joxoon sañ-sañu lor suuf si ak géeg gi, ne: “Buleen lor suuf si, walla géeg gi, walla garab yi, ba ker ba nu màndargee surga yi sunu Yàlla ci seen jë.” Te dégg naa limub ñi ñu màndargal: téeméeri junni ak ñeent-fukk ak ñeent-junni la woon ñi ñu màndargal, jëfandikoo ci gépp xeet yi ci doom Israyil. Peeñu Yàlla 7:1–4.

Ci nettali Eliya ci tundu Karmel bi, ba mu xoolée géeg ga te gis niir, dafa doon xool féete sowwu, ndax tundu Karmel nekk na jege géegu Méditeraane.

Ba mu amee ci juróomeel-ñaar ba, mu ne: Xoolal, niir bu tuuti di yokku ci kaw géeg gi, mel ni loxo nit. Mu ne ko: Yéegël, wax Axaab ne ko: Waajal sa waruwaay, te suul, ngir ndox mu bariyi bañ la tere. 1 Kings 18:44.

Iliya dafa jublu woon sowu, jëm ci wetu Géegjug Méditeraane. Ci Luug saar fukki ak ñaar, Almasi bi wax na ne ndigalam mooy ndigalug xaajale.

Ndax ngeen yaakaar ne ñëw naa ngir indi jàmm ci suuf? Maa ngi leen koy wax: Déedéet, waaye indi tasaaroo kay. Ndaxte li dale fii jëm kanam, juróom ñi dinañu nekk ci benn kër, te dinañu tasaaroo: ñett di weddi ñaar, ak ñaar di weddi ñett. Baay bi dina weddi doom ji, te doom ji weddi baayam; ndey ji weddi doom ju jigéen, te doom ju jigéen ji weddi ndeyam; yaay-u jëkkër ji weddi jabaramu doom, te jabaramu doom ji weddi yaay-u jëkkëram. Noonu itam mu ne mbooloo mi: Bu ngeen gisee niir gu jóge sowu, ci saa si ngeen naan: Taw dina daw; te noonu la mel. Te bu ngeen gisee ngelaw lu jóge bëj-saalum di wole, ngeen naan: Tàngoor dina am; te noonu la di xew. Yéen naaféq yi, xam ngeen ni ñuy xàmmee melow asamaan ak suuf; waaye lu tax xamuleen xam xàll wi muy jamono jii? Luug 12:51–56.

Bataaxalu ndaw li jëmees na ci Yerusaleem dafay yor màndarga Alpha ak Omega, ndaxte njëlbeén ak mujj mi moo xamle Islamu ñetteelu Musiba bi, te ak baatu “penku” mi, dafay itam benn yoon sax xamle ne bataaxalu Islam mooy bataaxalu màndargaal bi. “Ñaareelu baat” bi jóge “sowu” dafay xamle taw bu mujj bi, mooy taw bu mujj ba noppi, te yonent yi yépp ñoo ngi wax ci fan yu mujj yi. Bataaxalu “sowu” bi, dafay misaalal bataaxalu taw bu mujj bi, bi di jur ñaari xeetu jaamu-kat. Benn xeet boobu manul a xàmmee bataaxalu taw bu mujj bi, ndaxte “duñu setlu jamono

jii.”

Pàcc bi ci bees ci yëglekat bi mooy baat bu “ñeenti ngelaw yi”, te mooy itam yëgle bi ci màndarga bi ak yëgle bu fas wu mer wu Islaam, ni ko ñetteelu Musiba bi tegtalee. Pàcc bi ci topp mooy bennoo ju jëm ci Yerusaleem ak kër Yàlla gi, ba tax mu fërndeel yëgleb yépp yu yonent yi, bi di màndargaal xeetu nit ñi ñuy jaarale, ndaxte dañoo samp seeni cër ci musal, du ci Kirist, waaye ci kër Yàlla gi ak ci seen cosaanu nekk nit ñi Yàlla tànn. Ñoom lañu di ña ñépp ci jaar-jaari taarixu sell bi, ñi ñuy wone ne dañuy wax: “kër Aji Sax ji, kër Aji Sax ji lanu.” Yëgle bi ci Yerusaleem ak kër Yàlla gi mooy yëgleb Laodise.

“Amul sabab wu tax ngir nit ñi yéemu ci ne mbooloom gëmkat bi deesul dundal ko ci dooley Xelum Sell mi. Góor ak jigéen yi di wacc ndigali njàngale yi Almasi bi joxe. Mer ak bëgg-bëgg alal a ngiy jël ndam li. Kër-xol bi fees na ak ñaawteef. Amul barab bu ñu may Kirist. Nit ñi topp seen yoon yu jubadiwu seen bopp. Duñu déglu waxi Musalkat bi. Ñu jël seen bopp ci seen loxo, ba noppi bañ yedd ak artu yi, ba kandelaar bi demee genn bérabam, te xam-xamu buuru Xel mi jaxasoo ak xel yu nit. Doonte sax ñu néew ci liggéeyu jaamu Yàlla, dañuy àtte seen bopp ni ñu jub, naan: “Tempalu Boroom bi, Tempalu Boroom bi lanu.” Dañuy wacc yoonu Yàlla ngir topp leeru seen xel mu ñu bindal seen bopp.” Review and Herald, April 8, 1902.

Noonu bi dallaat ba yékkati kàddug yëgleem gu artu ci kaw góor ñi di séy ak jigéen ñi di séy, ngir nekk misaalu yoonu “rëdd ci kaw rëdd,” ndaxte rëdd gu yonent gi ci fan yu mujj yi dina mel ni rëdd gu yonent gi nekkoon ci jamonoy Nóoh, ba ñuy joxante séy ci sax jamono jooju la mbëyug alag mi nekkoon ci wetu ne ba mu daldi sotti ba ëpp seen bëgg-bëgg adduna ak seeni pexe.

“Biibël bi wax ne ci fan yu mujj yi nit ñi dinañu di xeex ci mbir yu àdduna, ci bannex ak ci am xaaalis. Dinañu gumba ci lu jëm ci baaxug dund gu dul jeex. Kirist nee na: ‘Naka fan yi Nóoyin woon, noonu itam dikkug Doomu nit ki dina deme. Ndaxte ni ci fan ya jiitu mbëmb mi, ñu doon lekk ak naan, sey ak joxe ci séy, ba bés ba Nóoyin dugg ca gaal ga, te xamuñu dara ba keroog ba mbëmb ma agsi, yóbbu lépp; noonu itam dikkug Doomu nit ki dina deme.’ Macë 24:37–39.”

“Loolu la tey la. Nit ñi dañuy gaaw ci topp ngir am alal ak topp seen bopp ci bëgg-bopp, mel ni amul Yàlla, amul asamaan, te amul it gannaaw dund gi. Ci jamonoju Nóoh, yëgleb mbëy mi ñëw woon, yónnee nañu ko ngir yëngal nit ñi ci seeni ñaawteef te woo leen ci tuub. Noonu itam, yëgleb ñëwug Kirist gu gaaw gi, defees na ko ngir yee nit ñi ci seen xareñ ci mbiri àddina. Moom mi ngi bëgg a yeesal leen xel ci dëgg-dëgg yu dul jeex, ngir ñu dëgërloo xol ci woote bi ci ndabalu Boroom bi.”

“Woote xebaar bu baax bi dees koy joxe àddina si bépp—‘ca bépp xeet, ak xeet wu bokk deret, ak làkk, ak nit ñi.’ Peeñu 14:6. Bataa bu mujj bi, buy waaree te yiw, war na leerloo suuf si bépp ak ndamu. War na jot ci nit ñépp, baadooloo ak ku bare alal, ku kawe ak ku suufe. ‘Demleen ci yoon yi ak ci buntu tool yi,’ la Almasi bi wax, ‘te gaawleen leen ñu dugg, ngir sama kër fees.’” Léeb yu Almasi bi Jàngale, 228.

Benn mbir mi ci waxtaanu artu bi mooy li ñu dëgëraloon ci xët gu jiitu gi. Baat bi, bi ñu tegu ni baat buy daldi jàpp ci “xeet yépp”, mooy xebaar bu baax bu sax ba fàww, te mooy màndargaale soxla bi nekk ci ñu matal li xebaar bu baax bi laaj ngir mucc. Njèkk laajug xebaar bu baax bu sax ba fàww mooy ragal Yàlla, te ragal googu dafa sampu ci dëgg bi ne ay bàkkaar yi nun lanu taxoon Kirist, Doomaj Yàlla miy dund, nekk ci bant bi.

Bépp mbir ci ndaw liñu yónni woon Yerusaleem bi diirub juróom-ñaari atam yu muy liggéey dafa doon ndigal ci xibaar bu baax bu ba fàww, te moomu mooy woon benn xibaar bu baax bi ñu wone woon itam ci juróom-ñaari at yi Kiristóon dëggal kóllère gi ak ñu bare, daldi tàmbalee ci atum 27 ba ci atum 34. Noonu itam mooy xibaar bu baax bu ba fàww bi ñuy yégle ci ñaari jamono yu mujj ya ci mujjug àddina, te mu aju ci yégleb tawte bu mujj bi, di yégleb Lislām bu Ñetteelu Musiba bi. Moom moo dëggale màndargaalug téj ga ci kaw téeméer ak ñeent-fukk ñeent junni, tasareb dugub ak garab gu bon, nekkinu Laodise bu ñi mel ni garab gu bon am, ak jëfandikoo yonnee ci yonent gi ñetti yoon ngir muy màndargaalug xeetu yoonu tawte bu mujj bi, mi di “rëdd ci kaw rëdd.”

Bataaxalu juróomi at ci jaar-jaar boobu, ci waxi yégleb, dafa tëralu ci biir “fan yi ngëru mbugël” yi nekkoon ci bés bu njèkk biñu jëfandikoo ngir tudd yégleb ak liggéeyu Kirist, te yéglebam ak liggéeyam dañuy dellusi ci fan yu mujj yi jaarale ko ci ñaar-fukk ak ñeent junni. Noonu ñuy xamale seen yégleb ci biir tëraliin wu yégleb buy wax ci “fan yu mbugëlu Yàlla”. Am na ñaari misaal yu Bibil bi tegu ci “mbugëlu” Yàlla, yi Kàddugam di wone: mbugëlam ci kaw askanam, ak it mbugëlam ci kaw noonam yi.

“juróom yoon yi,” ci Léwítik 26, dafay melal fayda Yàlla ci ay nitam yu ko déggadi, te boobu fayda booba moom dafa boole dundal bu dëgg ak bu xelum ci ñakkalal kër-yàlla ak mbooloo mi. Ci biir misaal mi ci ñakkalal kër-yàlla ak mbooloo mi, misaal bu fayda Yàlla ci ay noonam itam am na fa ñu koy teg. Ci fan yu mujj yi, fayda Yàlla ci ay nitam dañuy ko tektal ni mu tuur génne Adwantis bu Laodise ci yoonu dund bu ñëw gaaw, mooy yoonu Àjjuma. Ca màndarga yooyu, faydaam ci Bàbilon bu Bees itam dafay tàmbali.

Àtteb àtteb gi ci kaw ñi dund te boka ci Adventisme bu Laodisé, mi toppoo ak àtteb bu jëfandikoo ci kaw jigéen ju njaaloo bu Tir ak rab wi mu war te mu nguurlu ci kawam, mooy jaar-jaaru waxu yonent yi ci fan yu mujj yi, foofu la njariñu bépp vision di mat. War nañu jëfandikoo bépp vision ci ñaari jamono yu waxu yonent yooyu, ndaxte yoonu tawte bu mujj bi mooy jëfandikoo rëddoo waxu yonent ci kaw rëddoo waxu yonent. Ci njàlbéenu ñaari jaar-jaar yooyu la Yeesu xamale “mandarga” gu firndeel ne ñiy dund ci booba nekk nañu ci xeetu jamono ju mujj ci jaar-jaaru suuf.

Jëfandikook bu njèkk bi tàmbalee bi ñu tàmbalee téj ci mbooloom junni téeméer ñeent-fukk ak ñeent-junni ñaar-fukk ñent ci 11 Septàmbar 2001. Ca biir waymark boobu lañu teg “mandarga” bi Almasi waxoon ci Luug ñaar-fukk ak benn.

Dinanu yokk sunu ci beneen mbind mi di ñëw.

“Léegi nag yi, Yàlla bëgg na nu jël sunu taxawaay ak góor ga yor lamtoro bi; bëgg na nu taxaw fa leer gi nekk, te fa Yàlla mayeet mbaax mi ab riir gu wóor. Bëgg na nu joxe mbaax mi ab riir gu wóor. Nekkoon na nu ci njàqare, te nekkoon na nu ci sikki-sakka, te yépp mbooloooy ngëm

yi jagleel nañu dee. Waaye léegi fii lañu jàng ne: ‘Te gannaaw loolu gis naa beneen malaaka wacce ci asamaan, yor kàttan gu réy; te suuf si leer na ndax ndamam. Te mu wax ak baat bu dëgër, naan: Babilon bu mag bi daanu na, daanu na, te mu nekk dëkkuwaayu seytaane yi, ak téereb bépp ruu bu bon, ak kër gu tëj bépp picc bu sellul te sib.’ [Revelation 18:1, 2].”

«Léegi nag, naka lañuy xam dara ci bataaxal boobu su nu nekkul ci xalis gu nu man a xam dara ci leeru asamaan bu ñëwee ci nun? Te noonu it, bu nu amul benn tuufu lay ci ne Xelum Yàlla moo yónni ko, dinanu gaaw a nangu naxte bu gëna lëndëm, su ñëwee ci nun jaarale ko nit ku nuy dëppook. Kirist nee na: “Maa ngi ñëw ci turu Sama Baay, waaye dungen ma nangu” [xoolal Yowaana 5:43]. Léegi, loolu la nekk jëf ji fi doon am, daldi tàmbalee ba ca ndaje mu Minneapolis. Ndaxte Yàlla yónni na bataaxal ci turam, te ndax du dëppook ak seeni xalaat, moo tax [ngeen tēnk ne] manul a doon bataaxal bu jóge ci Yàlla.» Sermons and Talks, volume 1, 142.